

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Державної установи
«Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії
Національної академії медичних наук України»,
член-кореспондент НАМН України,

д.мед.н, професор

Шнайдер С.А.

2025 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації ІВАНОВА Віталія Степановича
на тему: «Патогенетичне обґрунтування концепції профілактики карієсу
зубів у дітей молодшого віку, що мешкають в умовах нестачі фтору, йоду
в питній воді та підвищеного антропогенного навантаження»
на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю
14.01.22 стоматологія**

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність роботи пов'язана з високою частотою розвитку стоматологічних захворювань, зокрема карієсу та захворювань пародонту, серед дитячого населення України. Однак, специфіка гірських регіонів вимагає розробки спеціалізованих методів профілактики та лікування. Гірське середовище, із своїми унікальними умовами проживання, впливає на загальний стан здоров'я дітей, включаючи стоматологічний аспект. Зокрема, фактори гіпоксії, пов'язані з наявністю нітратів у питній воді (гемічна гіпоксія), можуть впливати на розвиток та перебіг стоматологічних захворювань. Крім того, якість питної води, особливості харчування та обмежений доступ до якісної медичної допомоги в гірських регіонах створюють додаткові ризики для здоров'я зубів та ротової порожнини. Дослідження зосереджується на аналізі карієсогенних факторів у дітей, що проживають в умовах гірського регіону, та розробці патогенетично обґрунтованих методів профілактики та лікування. Підкреслюється необхідність комплексного підходу до вирішення цих проблем, враховуючи особливості життя в гірських умовах. Особлива увага приділяється розробці

індивідуалізованих методів лікування та профілактики, з урахуванням місцевих екологічних та соціально-економічних умов, з метою забезпечення ефективної стоматологічної допомоги дітям, які проживають в цих специфічних умовах. Це важливо не тільки для поліпшення стоматологічного здоров'я дітей, але й для підвищення якості їх життя в цілому.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Державної установи «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України» (ДУ «ІСЦЛХ НАМН»): «Удосконалити профілактику та лікування основних стоматологічних захворювань у пацієнтів на тлі зниженої неспецифічної резистентності, обумовленої антропогенними та біогеохімічними макро- та мікроелементозами» (ДР № 0113U000532); «Вплив гіпоксії на процеси колагеноутворення та мінералізації на моделях стоматологічної патології та корекція виявлених порушень» (ДР № 0118U006963); «Експериментальне дослідження змін тканин ротової порожнини у щурів під впливом ксенобіотиків та гіпоксії» (ДР № 0120U105477); «Удосконалення прогнозування виникнення та перебігу карієсу зубів і захворювань пародонту, схем їх профілактики і лікування» (ДР № 0121U114672).

Здобувач був відповідальним виконавцем однієї теми та співвиконавцем окремих фрагментів зазначених тем.

3. Затвердження теми дисертаційної роботи

На засіданні Вченої ради ДУ «ІСЦЛХ НАМН» 03 березня 2025 р. (протокол № 4) було затверджено тему дисертаційної роботи Іванова В.С. «Патогенетичне обґрунтування концепції профілактики карієсу зубів у дітей молодшого віку, що мешкають в умовах нестачі фтору, йоду в питній воді та підвищеного антропогенного навантаження» та призначено рецензентів:

- д.мед.н., професора Скибу В.Я., старшого наукового співробітника консультативно-поліклінічного відділення ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- д.мед.н. Вишневську Г.О., старшого наукового співробітника сектору експериментальної патології ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- д.мед.н. Семенова Є.І., старшого наукового співробітника консультативно-поліклінічного відділення ДУ «ІСЦЛХ НАМН».

4. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна

На основі багатопланових експериментальних та клініко-лабораторних досліджень обґрунтована концепція профілактики карієсу зубів у дітей

молодшого віку, що проживають в умовах нестачі фтору, йоду в питній воді та підвищеного пестицидного навантаження (як фактору ризику розвитку гіпоксії), яка враховує як екологічні фактори (зокрема, якість питної води), так і так і індивідуальну генетичну схильність до карієсу зубів (виявлені порушення амело-, дентиногенезу, I фази детоксикації), порушені функціональні реакції в порожнині рота, знижену неспецифічну резистентність тощо.

Встановлено, що в західних регіонах України, зокрема міста Долина, Калуш та Ужгород, характеризуються підвищеним рівнем розповсюдженості та інтенсивності карієсу зубів, що корелює з особливостями хімічного складу питної води в цих регіонах – низький вміст фтору, низька жорсткість води, а також підвищений вміст нітратів та стронцію в питній воді, що потребує розробки лікувально-профілактичних заходів.

Вперше проведене молекулярно-генетичне дослідження поліморфізму генів амелогеніну (AMELX) та DSPP в українській популяції виявило тенденцію до протективного ефекту функціонально повноцінних генотипів цих генів відносно гетерозиготних генотипів у розвитку карієсу, особливо в умовах дефіциту фтору. Це доповнюється встановленням значного підвищення частки нефункціонального алеля гена глутатіон S-трансферази M1 у дітей із множинним карієсом, що підкреслює важливість генетичних факторів у розвитку цього захворювання.

Доведено, що функціональний алель гену глутатіон S-трансферази M1 чинить істотний протекторний вплив на розвиток карієсу в умовах гіпоксії, дефіциту фтору та інших макро- та мікроелементів.

Вперше теоретично обґрунтована та підтверджена в експериментах та клініці доцільність застосування зубних еліксирів в комплексній профілактиці карієсу зубів та захворювань пародонту у дітей молодшого віку, які проживають в несприятливих біогеохімічних регіонах України.

Вперше в експерименті встановлено, що застосування зубних еліксирів, які містять біологічно-активні речовини, призводить до стимуляції мінералізуючої функції за рахунок підвищення активності лужної фосфатази та зниження активності кислої фосфатази, зниження процесів вільнорадикального окислення ліпідів, підвищення ферментів антиоксидантного захисту та ферментів, що підвищують неспецифічну резистентність як в пульпі зубів так і в ротовій рідині.

Встановлено, що моделювання різних патологій – внутрішньоутробної гіпоксії, експериментального гіпофтирозу та гіпотиреозу та їх сукупності

призводить до резорбції альвеолярного відростку на 34,2 %, збільшення кількості каріозних порожнин на 41,5 % та їх глибини на 36,1 %. В пульпі зубів відмічалось підвищення активності кислої фосфатази та зниження активності лужної фосфатази.

Встановлено в експерименті, що в кістці альвеолярного відростку, при гемічній гіпоксії відмічалось порушення перекисного окислення ліпідів на тлі зниження активності ферментів антиоксидантного захисту, зниження активності лужної фосфатази – маркерного ферменту одонтобластів та концентрації кальцію та фосфору.

Вперше встановлено, що відтворення патологічних факторів впливало на показники міжклітинного матриксу, про що свідчить зниження вмісту загального, зв'язаного та вільного оксипроліну та глікозаміногліканів, а застосування лікувально-профілактичного комплексу призводило до стимуляції синтезу оксипроліну, особливо вільного та глікозаміногліканів, як в ротовій рідині так і в слизовій оболонці порожнини рота та кістці альвеолярного відростку.

Встановлено в експерименті, що гемічна гіпоксія призводить до посилення вільнорадикального окислення ліпідів та зниження ферментів антиоксидантного захисту в слизовій порожнини рота.

Вперше доведено, що профілактичне застосування комплексу всіх препаратів у умовах відтворення внутрішньоутробної гіпоксії, карієсогенного раціону, аліментарного дефіциту фтору та тиреоїдної недостатності забезпечує максимальну ефективність щодо попередження порушень у зубо-щелепній системі тварин, виявляючи карієспрофілактичну та пародонтопротекторну дію.

Встановлено, що у дітей 6 років, що проживають в несприятливих біогеохімічних умовах – м. Калуш і м. Ужгород, застосування лікувально-профілактичного комплексу за 2 роки призвело до значного карієспрофілактичного ефекту, який склав 57,3 % та 52,0 % відповідно.

Доведено, що застосування лікувально-профілактичного комплексу у дітей, що проживають в несприятливих біогеохімічних умовах призводило до зниження вільно-радикального окислення ліпідів, активності еластази, уреази – ферменту, що продукується патогенною мікрофлорою та збільшення антимікробного ферменту лізоциму.

Вперше розроблений лікувально-профілактичний комплекс для дітей з дисбалансом макро- та мікроелементів, дозволив не тільки загальмувати існуючий каріозний процес, але й нормалізувати пародонтальні та гігієнічні

індекси на всіх етапах лікування та профілактики, про що свідчить зниження індексу РМА % в 2,7 разів та індексу кровоточивості в 2 рази.

Встановлено позитивну мінералізуючу дію розробленого лікувально-профілактичного комплексу у дітей з дисбалансом макро- та мікроелементів, яка проявлялася превалюванням I-II типів кристалоутворення по відношенню до превалювання III-V типів, яке відмічалось до застосування комплексу.

Вперше виявлено позитивні зміни в мінералізаційних процесах твердих тканин зубів у дітей, що проходили лікування з використанням розробленого лікувально-профілактичного комплексу. Спектроколориметричні дослідження продемонстрували значне покращення мінералізації, що є ключовим для профілактики та лікування карієсу.

Вперше отримані результати вказують на зниження бар'єрного захисту ясен у дітей, які зазнавали дефіцит фтору та підвищених концентрації нітратів у питній воді, що супроводжувалося підвищеною проникністю ясен для барвника розчину Шилера-Писарева і мікроорганізмів. Також було виявлено порушення функціонального стану мікрокапілярного русла ясен, що має важливе значення для розуміння патогенезу пародонтальних захворювань у цій популяції.

5. Нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 22 Охорона здоров'я та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень

Патогенетично обґрунтовано та запропоновано комплекс профілактики карієсу зубів у дітей молодшого віку, які зазнавали дефіцит фтору, йоду та підвищених концентрацій нітратів у питній воді, який включає мінералізуючі, адаптогенні, мікрофлору коригуючі та імуномоделюючі компоненти, спрямовані на попередження карієсу, нормалізацію пародонтальних та гігієнічних індексів та покращення стоматологічного статусу, використання якого дозволяє істотно підвищити ефективність лікування основних стоматологічних захворювань у дітей молодшого віку та знизити рівень ускладнень в порожнині рота при цьому.

Результати проведених експериментальних досліджень на тваринах, генетичних, біохімічних, біофізичних та клінічних досліджень в клініці у дітей 6 років, які зазнавали дефіцит фтору та підвищених концентрацій нітратів у питній воді, показали, що вони можуть бути використані в якості інформативних біомаркерів для діагностики, підвищення ефективності профілактики, а також для прогнозу ускладнень.

Результати дослідження впроваджені в клінічну практику в клінічну практику кафедри терапевтичної стоматології ДВНЗ «Ужгородський національний університет» м. Ужгород, кафедри дитячої стоматології ВПНЗ «Львівський медичний інститут» м. Львів, відділення стоматології дитячого віку та ортодонції ДУ «ІСЦЛХ НАМН» м. Одеса, стоматологічної клініки ОНМедУ м. Одеса, стоматологічного відділення №2 багатопрофільного медичного центру ОНМедУ м. Одеса, Державного закладу «Іллічівська басейнова лікарня на водному транспорті» м. Чорноморськ, Іллічівського навчально-виховного комплексу м. Чорноморськ, дошкільного навчального закладу (ясла-садок) №21 «Журавлик» Іллічівської міської ради Одеської області м. Чорноморськ, загальноосвітньої школи I-II ступенів №2 Іллічівської міської ради Одеської області м. Чорноморськ.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Матеріали дисертації базуються на достатній кількості експериментального (457 білих щурів) та клінічного матеріалу (обстеження 1345 дітей 2-7 років, поглиблене дослідження у 201 дитини 4-6 років).

В роботі використані сучасні експериментальні, клінічні, біохімічні, біофізичні, молекулярно-генетичні, статистичні методи дослідження, адекватні поставленим завданням.

Наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані, впливають із змісту роботи, мають теоретичне та практичне значення.

Достовірність наукових положень та висновків підтверджується верифікацією результатів, отриманих в умовах численних перевірок на різних об'єктах дослідження.

Наявність первинних матеріалів перевірена на попередніх етапах роботи і підтверджується відповідними довідками.

7. Апробація результатів дисертації

Основні положення і результати дисертаційної роботи представлені та обговорені на 6-ому з'їзді стоматологів республіки Узбекистан (м. Ташкент, Узбекистан, 2010), науково-практичній конференції за участю міжнародних спеціалістів «Особливості первинної, вторинної і третинної профілактики у пацієнтів з різним соматичним статусом» (м. Одеса, Україна, 2013), науково-практичній конференції, присвяченій пам'яті професора К.М. Косенка «Досягнення науки і практики в стоматології» (м. Одеса, Україна, 2014), XLI Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Весняні наукові читання – 2020» (Вінниця, Україна, 2020), IV International Science conference

«Prospects and achievements in applied basic sciences» (м. Будапешт, Угорщина, 2021), науково-практичній конференції з міжнародною участю, присвяченій 110-річчю з дня народження І.В. Савицького «Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини (для студентів та молодих вчених)» (м. Одеса, Україна, 2021), I International Scientific and Practical Conference «The latest problems of modern science and practice» (м. Бостон, США, 2022) та I International Science Conference «An overview of modern scientific research in various fields of science» (м. Амстердам, Нідерланди, 2022).

8. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації

За матеріалами дисертації надруковано 31 наукова робота, з них 19 статей у наукових фахових виданнях України (15 статей у журналах категорії Б, 4 статті – категорії А), 4 статті у наукових періодичних виданнях інших країн, 8 тез доповідей у матеріалах міжнародних конференцій.

Перелік публікацій здобувача за темою дисертації:

1. Мірчук Б.М., Іванов В.С., Спічка І.А., Завойко О.Б. Частота зубо-щелепових аномалій та стан тканин пародонту у дітей Волинської області. Вісник стоматології. 2007;1:54-56. URL:

<https://drive.google.com/file/d/1HlImBxakfZ-aH2l0Z4zNFeUJQs19HAar> *Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

2. Іванов В.С. Стоматологічна захворюваність у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку міста Одеса (частина 1). Вісник стоматології. 2013;1:120-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSL_2013_1_35 *Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

3. Іванов В.С. Стоматологічна захворюваність у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку міста Одеса (частина 2). Вісник стоматології. 2013;3:96-99. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSL_2013_3_25 *Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

4. Деньга О.В., Рейзвих О.Э., Іванов В.С. Стоматологическая заболеваемость у детей Украины за период с 1985-2011 годы. Інновації в стоматології. 2014;1:58-62. URL:

<http://www.innovacii.od.ua/index.php/mainjournal/article/view/43>

Участь

здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

5. Деньга О.В., Ковальчук В.В., Иванов В.С. Стоматологическая заболеваемость детей дошкольного возраста г. Тернополь. Вісник стоматології. 2014;2:61-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSL_2014_2_18 Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

6. Иванов В.С. Сравнительная характеристика состояния твердых тканей зубов у детей дошкольного и младшего школьного возраста города Одессы за 20 летний период (1994-2014 гг.). Modern Sciens – Moderni Věda. 2015;3:134-144. URL: https://www.nemoros.cz/_files/ugd/b7f2f7_b99e29835dff443e90e52e9dbda2103c.pdf#page=134 Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

7. Иванов В.С. Структура поражаемости кариесом зубов у детей дошкольного и младшего школьного возраста различных районов города Одессы (2014 год, часть 2). Вісник стоматології. 2015;2:111-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSL_2015_2_28 Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

8. Иванов В.С., Цевух Л.Б. Структура индексной оценки уровня гигиены полости рта и состояния тканей пародонта у детей дошкольного и младшего школьного возраста различных районов города Одессы (2015 год, часть3). Вісник стоматології. 2015;4:58-65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSL_2015_4_17 Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

9. Иванов В.С., Анисимова Л.В. Анализ заболеваемости и факторов возникновения раннего детского кариеса у детей г. Черноморск. Вісник стоматології. 2016;3:56-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSL_2016_3_16 Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

10. Ivanov V.S. Study of the antimutagenic effects of plant polyphenols under the action of genotoxikants. Journal of Education, Health and Sport. 2019;9(7):799-804. URL: <https://apcz.umk.pl/JEHS/article/view/7583> Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

11. Иванов В.С., Шнайдер С.А., Деньга О.В., Ткаченко Е.К. Изучение влияния внутриутробно гипоксии и кариеогенного рациона на состояние зубочелюстной системы и тканей ротовой полости крыс. Вісник стоматології. 2020;1:2-7. URL: <http://www.visnyk.od.ua/index.php/mainjournal/article/view/4> *Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

12. Иванов В.С., Шнайдер С.А., Деньга О.В., Ткаченко Е.К. Коррекция комплексами антиоксидантов состояния зубочелюстной системы и тканей ротовой полости крыс в условиях действия гипоксии и кариеогенного рациона. Вісник стоматології. 2020;2:16-22. URL: <http://www.visnyk.od.ua/index.php/mainjournal/article/view/25>. *Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

13. Иванов В.С., Шнайдер С.А., Ткаченко Е.К. Влияние янтарной кислоты на состояние зубочелюстной системы и тканевой полости рта при действии внутриротовой гипоксии и кариеогенного рациона. Вісник морської медицини. 2020;3(88):71-77. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.4118664> *Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

14. Иванов В.С. Изучение влияния разных видов внутриутробной гипоксии и кариеогенного рациона на стоматологический статус и состояние тканей ротовой полости крыс. Colloquium-journal. 2021;13(100):10-15. URL: <https://colloquium-journal.org/wp-content/uploads/2022/05/Colloquium-journal-2021-100-1.pdf> *Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

15. Иванов В.С., Ткаченко Є.К., Деньга О.В., Шнайдер С.А., Пиндус Т.О. Корекція препаратом рослинних поліфенолів метаболічних змін тканин ротової порожнини щурів в умовах дії внутрішньоутробної гіпоксії та карієогенного раціону. Світ медицини та біології. 2021;3(77):214-219. DOI: <http://dx.doi.org/10.26724/2079-8334-2021-3-77-214-219> *Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

16. Ivanov V.S., Dienha O.V., Shnaider S.A., Pyndus T.O., Pyndus V.B., Shchepanskyu F. Y. Correction of metabolic changes of tissues of rats oral cavity by complex of preparations under conditions of intrauterine hypoxia and cariogenic diet. World of Medicine and Biology. 2021;4(78): 213-218. DOI:

<http://dx.doi.org/10.26724/2079-8334-2021-4-78-213-218> Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

17. Ivanov V.S., Tkachenko Ye.K., Shnaider S.A., Shvartsnau O.H., Dorosh I.V., Jenčova J., Petrašova A. Influence of complex of preparations on the state of the oral cavity tissues in rats under the conditions of experimental hypothyroidism. World of Medicine and Biology. 2022;3(81): 218-222. DOI: <http://dx.doi.org/10.26724/2079-8334-2022-3-81-218-222> Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

18. Іванов В.С., Макаренко О.А., Деньга О.В. Корекція метаболічних змін у тканинах ротової порожнини щурів за допомогою комплексу препаратів в умовах патологічних факторів. Медичні перспективи. 2022;4:38-42. DOI: <http://dx.doi.org/10.26641/2307-0404.2022.4.271123> Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

19. Іванов В.С., Вербицька Т.Г. Роль поліморфізму генів детоксикації, амело- та дентиногенезу у розвитку множинного карієсу при гіпоксії, дефіциті йоду та фтору. Вісник стоматології. 2022;4:9-14. DOI: <http://dx.doi.org/10.35220/2078-8916-2022-46-4.2>. Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті

20. Іванов В.С., Вербицька Т.Г. Поліморфізм генів супероксиддисмутази 2 та каталази у дітей з множинним карієсом в умовах гіпоксії. Інновації в стоматології. 2022;2:44-49. DOI: <http://dx.doi.org/10.35220/2523-420X/2022.2.7>. Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті

21. Іванов В. С., Деньга А. Е., Шнайдер С. А., Топов І. Г., Почтар В. М., Єфремова О. В. Експериментальні дослідження біохімічних показників пульпи різців щурів під дією розробленого зубного еліксиру. Вісник стоматології. 2023;122(1):51-54. DOI: <http://dx.doi.org/10.35220/2078-8916-2023-47-1.9> Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.

22. Іванов В.С., Деньга О.В., Шнайдер С.А. Анісімов М.В., Малех Н.В. Електрофоретична рухливість ядер і плазмолем клітин букального епітелію у дітей молодшого дошкільного віку. Вісник стоматології. 2024;126(1):199-202.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35220/2078-8916-2024-51-1.33> *Участь здобувача полягає у проведенні біофізичних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні статті.*

23. Иванов В.С., Деньга О.В., Вальда В.В. Клінічна оцінка ефективності лікувально-профілактичних заходів на стан твердих тканин зубів дітей дошкільного віку на тлі дефіциту фтору. Colloquium-journal. 2024;31(224):61-64. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15108158> *Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, написанні статті.*

24. Иванов В.С. Современные подходы к профилактике кариеса зубов у детей. Специальный выпуск, материалов 6-ого съезда стоматологов республики Узбекистан. м. Ташкент, Узбекистан, 15-16 квітня 2010 р.; тези допов. м. Ташкент, Узбекистан, 2010; Стоматология, 1 (41-42), 190-192. URL: <https://inlibrary.uz/index.php/stomatologiya/article/view/4018> *Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні тез.*

25. Иванов В.С., Деньга О.В. Уровень гигиены полости рта у дошкольников Приморского района города Одессы. Особенности первинной, вторинной і третинной профилактики у пациентов с различным соматическим статусом: Научно-практична конференція за участю міжнародних спеціалістів, м. Одеса, Україна, 8–9 листопада 2013 р.: тези допов. м. Одеса, Україна, Вісник стоматології 2013, №4; 128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSL_2013_4_44 *Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні тез.*

26. Иванов В.С., Деньга О.В. Программа первичной профилактики кариеса зубов и болезней пародонта среди населения Украины. Достижения науки і практики в стоматологии: Материалы научно-практичной конференции, посвященій пам'яті професора К.М. Косенка, м. Одеса, Україна, 23–25 жовтня 2014 р.: тези допов. м. Одеса, Україна, Інновації в стоматології, 2014. №3; 156–157. URL: www.innovacii.od.ua/index.php/mainjournal/article/view/114 *Участь здобувача полягає у проведенні клінічних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні тез.*

27. Иванов В.С. Изучение влияния внутриутробной гипоксии и кариесогенного рациона на состояние зубо-челюстной системы крыс. Весняні наукові читання – 2020: XLI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, м. Вінниця, Україна, Березень 10 2020 р.: тези допов. м. Вінниця, Україна, 2020; 18-22. URL: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/7частина_березен_.pdf *Участь здобувача полягає у*

постановці мети та формуванні ідеї, проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні тез.

28. Иванов В.С. Изучение влияния разных видов внутриутробной гипоксии и кариесогенного рациона на стоматологический статус и состояние тканей ротовой полости крыс. Prospects and achievements in applied basic sciences: IV International Science conference, Budapest, Hungary, February 9-12 2021: тези допов. Budapest, Hungary, 2021; 303-306. DOI: <http://dx.doi.org/10.46299/ISG.2021.I.IV> *Участь здобувача полягає у постановці мети та формуванні ідеї, проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні тез.*

29. Иванова В.В., Иванов В.С., Цевух Л.Б. Влияние минерального комплекса «Макромол» на состояние зубочелюстной системы крыс в условиях воспроизведения гипоксии и кариесогенного рациона. Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини (для студентів та молодих вчених): наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвячена 110-річчю з дня народження І.В. Савицького, м. Одеса, Україна, 22–23 квітня 2021 р.: тези доп. м. Одеса, Україна, ОНМедУ, 2021 135. URL: <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9353/Ivanov.pdf> *Участь здобувача полягає у постановці мети та формуванні ідеї, проведенні експериментальних досліджень.*

30. Иванов В.С., Иванова В.В. Коррекция янтарной кислотой метаболических изменений состояния тканей ротовой полости крыс в условиях действия внутриутробной гипоксии и кариесогенного рациона. The latest problems of modern science and practice: IV Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference, Boston, USA, January 11-14 2022: тези допов. Boston, USA, 2022; 285-292. DOI: <http://dx.doi.org/10.46299/ISG.2022.I.I> *Участь здобувача полягає у постановці мети та формуванні ідеї, проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних, написанні тез.*

31. Иванов В.С., Иванова В.В. Вивчення впливу експериментального гіпотиреозу на стан зубо-щелепної системи і тканин ротової порожнини щурів. An overview of modern scientific research in various fields of science: I International Science Conference, Amsterdam, Netherlands, October 17 – 19, 2022: тези допов. Amsterdam, Netherlands, 2022; 93-97. DOI: https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2022/10/AN_OVERVIEW_OF_MODERN_SCIENTIFIC_RESE

ARCH IN VARIOUS FIELDS OF SCIENCE.pdf Участь здобувача полягає у проведенні експериментальних досліджень, аналізі отриманих даних.

Провідний внесок за обсягом у матеріалах публікацій належить здобувачу.

9. Відповідність дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 14.01.22 – стоматологія.

10. Біоетична експертиза дисертаційних досліджень.

Проведення біоетичної експертизи дисертаційної роботи Іванова В.С. здійснено на засіданні комітету з біоетики ДУ «ІСЦЛХ НАМН» 12 лютого 2025 р. (протокол № 1023).

11. Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертацію написано грамотною мовою, стиль викладу та послідовність подання матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

12. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації здобувача Іванова В.С. Проблемною комісією ДУ «ІСЦЛХ НАМН» щодо запобігання академічного плагіату не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації (протокол № 3 від 04.09.2023 р.). Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням здобувача Іванова В.С., всі інші цитовані наукові результати супроводжуються посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

ВИСНОВОК

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, встановлено, що результати виконаного наукового дослідження здобувача вирішують важливу наукову проблему, пов'язану з підвищенням ефективності профілактики карієсу зубів у дітей 4-5 та 6 років, які зазнають дефіцит фтору, йоду та підвищені концентрації нітратів у питній воді.

Дисертація Іванова Віталія Степановича на тему «Патогенетичне обґрунтування концепції профілактики карієсу зубів у дітей молодшого віку, що мешкають в умовах нестачі фтору, йоду в питній воді та підвищеного

антропогенного навантаження», подана на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.22 – стоматологія, повністю відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1197, та Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 і може бути рекомендована для подання до спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.22 – стоматологія.

Рецензенти:

Старший науковий співробітник
консультативно-поліклінічного відділення
ДУ «ІСЦЛХ НАМН»,
д.мед.н., професор

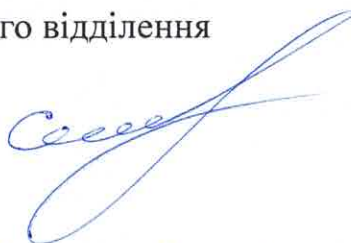
Василь СКИБА

Старший науковий співробітник
сектору експериментальної патології
ДУ «ІСЦЛХ НАМН»,
д.мед.н.

Ганна ВИШНЕВСЬКА

Старший науковий співробітник
консультативно-поліклінічного відділення
ДУ «ІСЦЛХ НАМН»,
д.мед.н.

Євгеній СЕМЕНОВ

Підпис Скиби В.Я., Семенова Є.Г.
Вишневської Т.О. завіряю
Інспектор відділу кадрів ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ
«ІНСТИТУТУ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЩЕЛЮНО-ЛИЦЕВОЇ
ХІРУРГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»
Пашаєв І.А.
«24» 03 2020р.

